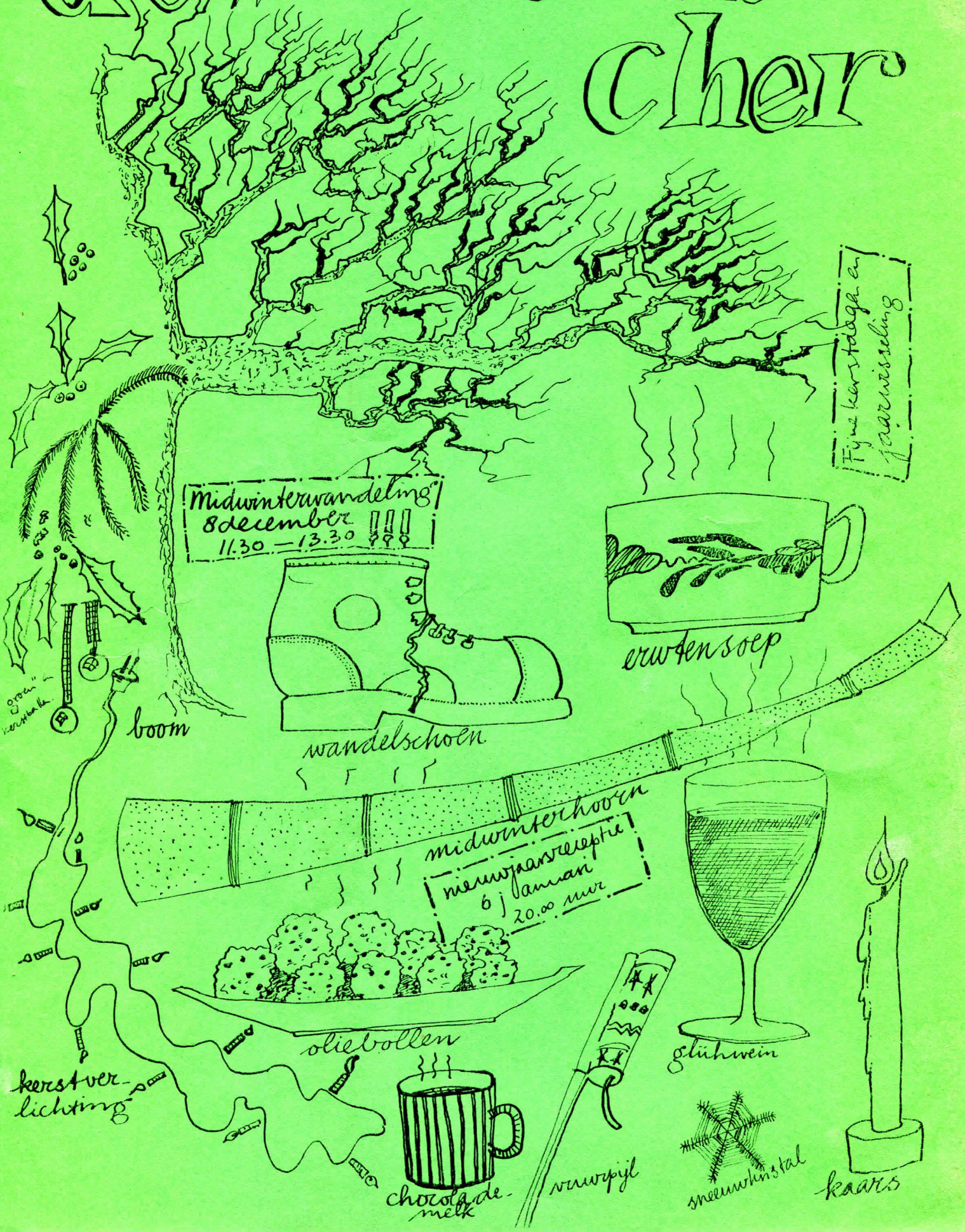
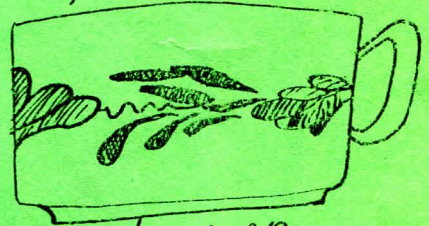

de Wilde n bor cher

Fijne kersttagen
jaarwisseling

Midwinterwandeling
8 december
11.30 - 13.30

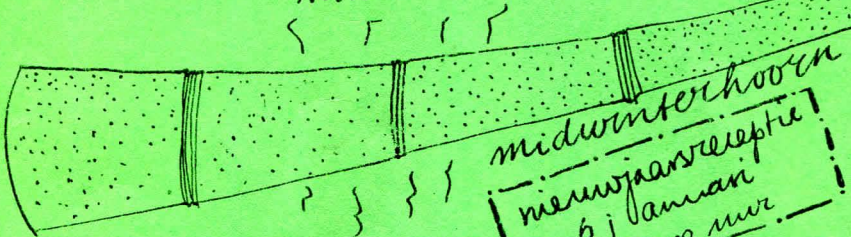

erwtensoup

wandelschoen

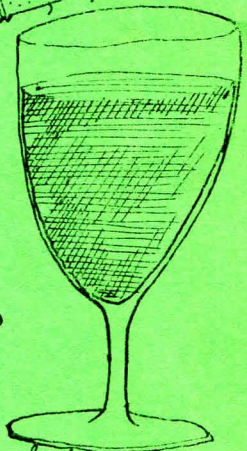
boom

midwinterhoorn
nieuwjaarsceptie
bij Jaman
20.00 uur

oliebollen

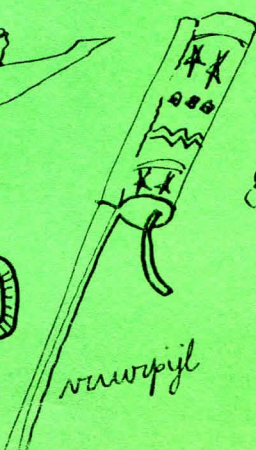

glühwein

kerstverlichting

chocolademelk

nieuwpijl

sneeuwkrystal

kaars

De midwinterwandeling

Het is al een paar dagen waterkoud geweest en de gedachten aan een koud pilsje op een terras zijn al lang vervlogen.

De eerste boerenkool is al weer opgediend en het vee is grotendeels opgesteld. Het afgefallen blad verstopt uw dakgoot en de koude regen bezorgt u klamme vingers tijdens een fietstocht. Er wordt al weer gewerkt aan de midwinterwandelingen en de kapelcommissie nodigt u uit op **zondag 8 december** mee te lopen.

De start is dit jaar weer bij de kapel en u kunt beginnen **tussen 11.30 en 13.30 uur**.

Dit jaar is er maar één route dus geen onderscheid tussen een lange en een kort wandeling.

De kosten bedragen **fl.7.50 per volwassene en fl. 2.50 per kind tot 12 jaar**.

Tot 8 december.

De nieuwjaarsreceptie

En onvermijdelijk dienen de kerstdagen zich aan die op hun beurt weer worden gevolgd door het uitluiden van het jaar. U kunt het geloven of niet maar het nieuwe jaar komt er onmiddellijk achteraan.

Op de nieuwjaarsreceptie kunt u alle buurtgenoten het beste wensen voor dat nieuwe jaar.

Maandag 6 januari is het zover. Komt allen, u bent van harte welkom.

De Kapelcommissie.

Schoonmaken Kapel

Kapelcommissie	H.V.G.	T.A.O.
januari	februari	maart
april	mei	juni
juli	augustus	september
oktober	november	december

Diensten in de Wildenborehse Kapel

12 januari

16 februari

9 maart + koffie drinken!

13 april - geen dienst

Weet u al dat.....

de datum van het Oranjefeest in 1997

20 en 21 juni is?????????????

Midwinterwandeling Wildenborch

8 DECEMBER ROEPT DE MIDWINTERHOORN

Wie zondag 8 december meewandelt vanaf de Wildenborchse kapel loopt alle kans midwinterhoornblazers tegen te komen. Op het landgoed zelf, rond De Belten of in het Grootte Veld kun je ze horen en zien. Twee groepen blazers, de ene uit Ruurlo en de andere uit Lochem, ontlokken aan hun midwinterhoorns reeksen diepe tonen. Een geluid dat in deze streek en in deze tijd van het jaar vanouds thuishoort.

't Old gebroek

Het publiek denkt bij midwinterhoornblazen eerder aan Twente dan aan Achterhoek en Liemers. Ten onrechte! De Gelderse blazers hebben dan ook vaak heel wat uit te leggen. Wie weet nou dat het midwinterhoornblazen hier ooit traditie was en dat 't old gebroek dankzij folkloristen en geschiedkundigen weer nieuw leven is ingeblazen? Er is een onweerlegbaar schriftelijk bewijs van het midwinterhoornblazen in Kotten (1815) en bij overlevering ondermeer van het blazen tussen Vorden en Hengel, in Eibergen en in Zwolle bij Groenlo.

Koehoorn

Ook zijn er plaatsen bekend waar in de kersttijd op koehoorns werd geblazen, dezelfde die buiten die periode gewoon als signaalhoorn werden gebruikt. Zo bevindt zich in particulier bezit een naar schatting 200 jaar oude koehoorn, die het laatst is gebruikt door een herder in Ruurlo rond de eeuwwisseling. Via Henk Kroesenbrink kennen wij het verhaal van een man uit Wehl. Die vertelde dat in zijn jeugd, omstreeks 1900, nog *getoekt* (= geblazen) werd op een ossehoorn boven de put. Dat gebeurde omstreeks de kerstdagen. Dezelfde hoorn werd gebruikt om de eekschillers in het bos te waarschuwen dat het eten klaar stond.

Nieuw leven

De man die het midwinterhoornblazen in de Achterhoek nieuw leven heeft ingeblazen, is van oorsprong een Wildenborcher: Gerrit Hazewinkel van boerderij Slagman aan de

Stuwdijk. In Eibergen, waar hij schoolhoofd was, is hij op aandringen van de bekende streektaalschrijver Hendrik Odink al meer dan dertig jaar geleden aan het bouwen en blazen van midwinterhoorns begonnen. Een activiteit die navolging kreeg. Zo ontstond de Midwinterhoorngroep Eibergen.

Fijne kneepjes

Uit Eibergen kwam Dinant Beunk plm. 15 jaar geleden in Lochem wonen. Op het geluid van zijn hoorn kwamen enkele buurtbewoners af. Het duurde niet lang of Lochem had ook een groep. Onder hen bevond zich Teije Dijkhuizen. Hij bracht in Zelhem vele anderen de fijne kneepjes van het bouwen van midwinterhoorns bij. Van bouwen naar blazen is soms een moeilijke stap. Maar weldra vormden zich nieuwe groepen in Achterhoek en Liemers.

Hoog van de toren

De streek kent nu twaalf groepen en circa 100 actieve blazers, de thuisblazers niet meegerekend. Het blazen in kerken, bij wandelingen, op kerstmarkten, bij een kasteel of een museumboerderij, vanaf een molen of een kerktoren is meestal groepswerk. Maar men blaast net zo graag boven de put van een boerenwoning. 't *Heurt bi'j 't huus*, zeggen ze. Het mooiste is, als er - van hoe ver weg ook - een andere blazer met zijn hoorn de roep beantwoordt!

Ossehoorn, ruim
100 jaar oud

Traditie

Ten oosten van de lijn Zutphen-Doetinchem-Zevenaar zijn de blazers de laatste jaren zo actief dat de meeste plaatsen in dit gebied met het midwinterhoornblazen kennis hebben gemaakt. Het lijkt er wel op dat deze traditie, die aan het begin van de eeuw zo goed als verdwenen was, toch overleeft. Helemaal zeker is dat niet, want de gemiddelde leeftijd van de blazers komt bij de meeste groepen boven de 65 jaar uit. In Lochem niet, daar zijn ze jonger. Er is zelfs een groep van acht blazers bij, jonger dan 14 jaar! In Lochem investeert men in de toekomst.

Verbreiding

En vraag je wat al dat blazen voorstelt, dan zijn de meeste blazers best bereid er iets over te vertellen. Het gebruik was ooit tamelijk verbreid, maar in ons land komt het alleen nog voor in Twente, Achterhoek en Liemers. In Westfalen, Nedersaksen en Polen wordt ook het Advents- en Kerstblazen beoefend. Elders in Europa, bijvoorbeeld in Scandinavië, de Alpen en in de Donaulanden wordt - los van het Kerstfeest - geblazen op andere soorten hoorns, die soms aan de midwinterhoorn doen denken.

Spektakel

Als je midwinterhoornblazers tegenkomt, bekijk hun hoorns dan eens goed. Er is er niet één hetzelfde. Allemaal anders, stuk voor stuk met de hand vervaardigd uit een boomstam. Meestal berk, maar soms wilg of els. Ze brengen ook bijna nooit dezelfde tonen voort. Dat is de reden dat midwinterhoornblazers om beurten blazen. Gelijktijdig blazen levert een heidens spektakel op.

Hand van de meester

Bij nader inzien ontdek je vanzelf ook overeenkomsten. In de afwerking (kleur) bijvoorbeeld, maar ook in de lengte en het materiaal waarvan de hoepels zijn gemaakt. Er zijn hoepels van koper, gespleten wilgetenen of iets wat daar op lijkt, rotan bijvoorbeeld of pitriet. Als men eenmaal weet wie een bepaalde hoorn gebouwd heeft, herkent men al snel de hand van de meester in andere midwinterhoorns.

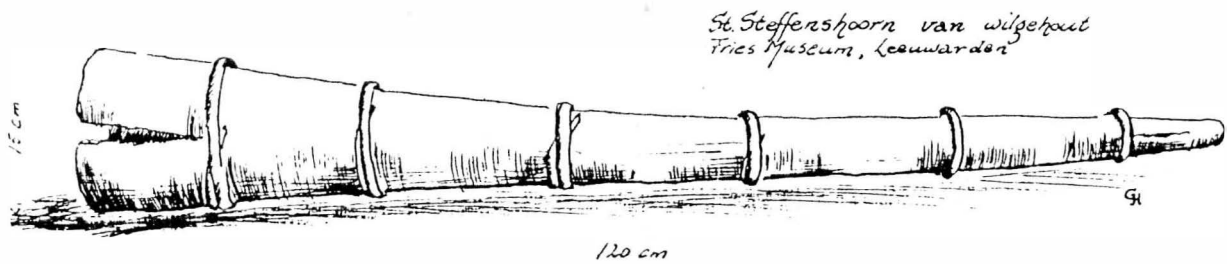

Happe

In de regel varieert de lengte van midwinterhoorns van één tot anderhalve meter. Het bereik aan tonen is uiteraard afhankelijk van de kwaliteit van de hoorn én van de blazer. Als het echt niet lukt, wil het nog wel eens helpen om het mondstuk, happe geheten, te versnijden of door een andere happe te vervangen, die beter aan de lippen kan worden gelegd.

d'Olde roop

Een beetje blazer haalt vier tonen uit zijn hoorn, uitzonderlijk goede wel acht of meer. Eenvoud is echter het kenmerk van het ware, zo ook hier. De oude melodieën spelen zich binnen een beperkt aantal tonen af. Om ze op te sporen, heeft men in de jaren '50

Twente afgestroopt. De zoektocht naar de 'olde roop' had succes. Wat men te horen kreeg, is op de band vastgelegd en overgenomen. Toch zijn er lieden die melodieën blazen, die niet tot de 'olde roop' worden gerekend. Het plezier in het blazen en de prachtige tonen, die zich vormen, maken dat men het instrument steeds beter weet te bespelen. Hoe zouden onze voorouders daarmee zijn omgegaan?

Valse lucht

In het verleden blies men op natte hoorns. En dan komt de vraag: "Natte hoorns, wat zijn dat nu weer?" Bekijk een willekeurige midwinterhoorn maar eens goed. In de lengterichting zit een naad. Daaraan zie je dat zo'n hoorn uit twee helften bestaat, die elkaars spiegelbeeld zijn. Bij een moderne hoorn zijn die verlijmd. Vroeger zat er bies tussen en hielden de hoepels ze bijeen. Omdat zo'n hoorn zo lek was als een mandje, hing men hem 14 dagen voor Sint Andries (30 november) in de waterput. Bies en hout raakten zo van water verzadigd, dat alle kieren zich luchtdicht sloten. Aldus geblazen ontsnapte geen valse lucht en liet de midwinterhoorn zich gemakkelijker "aanspreken". Sommige blazers deden er een schepje bovenop. Vlak voor het blazen ging er nog even een emmer water door! Onlangs is zo'n antieke natte hoorn opgedoken. W. Hopperus Buma uit Warnsveld heeft er één in zijn bezit. De heer Buma is bereid de hoorn aan een museum af te staan, maar hoopt wel op een bespeelbaar exemplaar in ruil daarvoor.

Tekst: *Jacobus Trijsburg, Barchem*
Tekeningen: *Gerrit Hazewinkel, Eibergen*

't Kist'ntuug

Wat de kleding aangaat, kan men van alles tegenkomen. Van moderne winterkleding tot en met een driedelig zwart pak met een hoge zijden pet. De hang naar het verleden en de wens om oude tradities te behouden, is daar niet vreemd aan. 't Kist'ntuug (kleding uit de tuugkist, het beste goed) bestaat uit een zwartlakense jas, vest en broek (soms van pilo). Over de blauwwit gestreepte boezeroen draagt men de zwartzijden bef. Wie dat niet heeft, verbergt zijn moderne outfit onder een marktkiel. Daarbij past prima een ribbroek, sokken (bij voorkeur zwart of donkerblauw) plus witgeschuurde klompen. Waarvoor men ook kiest, eigentijds of historisch verantwoord, een carnavaleske uitmonstering wordt uiteraard niet gewaardeerd.

Periode

Traditiegetrouw is de midwinterhoorn nooit eerder in het openbaar te horen dan op de Eerste Advent; dit jaar op 1 december. De laatste dag om te blazen valt op het octaaf na Driekoningenavond (= 13 januari). In de praktijk echter blaast zelden iemand nog na 6 januari, de dag van Driekoningen.

Rijkdom

Gerrit Hazewinkel vindt het doorvertellen van alle verhalen over deze traditie net zo belangrijk als het maken en blazen van midwinterhoorns. Het is best verheugend dat het midwinterhoornblazen het momenteel goed doet bij het grote publiek, maar zonder informatie over de rijkdom en zin van deze traditie is het een leeg gebeuren. Dankzij "De Wildenborecher" komt dit verhaal nu ook weer verder.

H.V.G. Wildenborch,

Beter bekend als de vrouwenvereniging in de Wildenborch, bestaat al 48 jaar. Sindsdien is er veel veranderd.

Ik denk dat in die tijd, zo'n 50 jaar geleden, er voor vrouwen nog niet zoveel was om eens samen te komen.

Dat is de jaren door steeds meer geworden.

De eerste voorzitter was mevr. Jansen, echtgenote van ds. Jansen.

Toen werd de avond gevuld met het kopje koffie en breien voor arme kinderen.

Zoals bijna iedereen weet komen we één keer in de maand samen en wel de derde donderdag van de maand, onze verenigingsavond.

Deze avond wordt door de leden trouw bezocht.

Het samenkomen is wel heel belangrijk voor een omgeving als de Wildenborch.

Ik weet wel dat er meer verenigingen zijn die de kapel in de Wildenborch als middelpunt hebben.

Maar om op de vrouwenvereniging terug te komen, we doen nog meer verschillende dingen en wel volksdansen en één keer in de maand een middag handwerken, een morgen zingen en de verenigingsavond van 19.45 tot 22.15 uur.

Zo'n avond ziet er als volgt uit: welkom, inleiding, zingen, notulen, mededelingen enz.

Na de pauze hebben we een spreker, eventueel met dia's.

Zelf verzorgen we ook wel avonden: b.v. leden brengen leuke stukjes mee om voor te lezen, bingo of spelavond, de Paas- en Kerstviering.

Met de kerstviering staat er voor iedereen een prachtig geborduurde kaart op tafel, die we mogen meenemen.

Op of na elke verjaardag wordt door iemand van het bestuur een felicitatie met een geborduurde kaart gebracht bij de jarige.

Al deze kaarten, tel ze maar op, worden gemaakt door één lid van onze vereniging.

In mei hebben we de laatste verenigingsavond van het seizoen. In september beginnen we weer.

In juni hebben we ons jaarlijks reisje. Andere belangstellenden gaan dan ook mee. Het is altijd weer een gezellige dag.

In augustus de koffiemorgen, in september de fietstocht en in oktober de autotocht.

U ziet wel, we hebben best wel een vol programma.

Nu nog iets. We hebben ongeveer 40 leden.

Als een belangrijke aanvulling denk ik toch wel eens aan nieuwe leden erbij, om te blijven bestaan als een goede gezellige vereniging, ook in de toekomst, met een wisselend bestuur, want dat zou wel prettig zijn.

Denk hierover en kom gerust. De verandering is al zo groot op ons platteland. Laten we dit bewaren.

Nee, niet alleen bewaren, maar ook zo houden.

C. Kornegoor